

УДК338:658:621

М.М. Синиця

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МАТЕРІАЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

АНОТАЦІЯ

У статті висвітлюються основні групи матеріальних ресурсів будівельного підприємства, визначаються джерела формування фінансових ресурсів будівельного підприємства, а також основні напрями їх використання, досліджуються основні показники оцінки ефективного використання матеріальних ресурсів на будівельному підприємстві.

Ключові слова: будівельне підприємство, матеріальні ресурси, джерела, напрям використання, витрати, ресурсозбереження, показник.

АННОТАЦИЯ

В статье отражены основные группы материальных ресурсов строительного предприятия, определены источники формирования финансовых ресурсов строительного предприятия, а также основные направления их использования, исследованы основные показатели оценки эффективного использования материальных ресурсов на строительном предприятии.

Ключевые слова: строительное предприятие, материальные ресурсы, источники, направление использования, расходы, ресурсосбережения, показатель.

ABSTRACT

The article describes the main groups of material resources construction company. The sources of formation of financial resources of construction enterprises, as well as guidelines for their use. The basic indicators to measure the efficient use of material resources in the construction business.

Keywords: construction company, material resources, power, the direction of use, cost, resource, figure.

Актуальність. Зазвичай, коли йде мова про підприємство, зокрема будівельне, дуже часто використовують поняття «доходи» та «затрати». Саме затрати формують різного роду витрати підприємства. Таким чином, затрати – це вартісне вираження використаних ресурсів на підприємстві. Без використання ресурсів не можливе досягнення жодних цілей підприємства, ані тактичних, ані стратегічних.

Аналіз останніх публікацій. Окремі аспекти забезпечення та використання ресурсів на будівельному підприємстві розглядалися в працях багатьох зарубіжних та вітчизняних вчених. Серед них варто виокремити: О. І. Амошу, В. П. Бабича, О. В. Батуру, Н. Г. Білопольського, М. І. Долішнього,

В. Л. Диканя, Л. Канторовича, В. Кліманова, В. В. Максимову, Д. Медоуза, Р. Солоу, Г. Тейлора, М. А. Хвесика, Л. Г. Чернюк, М.Г. Чумаченко, Дж. Форрестера, І. Б. Швець та ін.

Мета статті. Узагальнення знань про можливі матеріальні ресурси будівельного підприємства та їх класифікацію.

Виклад основного матеріалу. Усі основні ресурси, що використовуються на будівельному підприємстві, можуть бути розділені на дві значні групи – матеріальні (капітал та матеріали) й нематеріальні (персонал, технологія та інформація). Загалом усі види матеріальних ресурсів на будівельному підприємстві можуть бути розділені на дві групи – фінансові та виробничі (рис. 1).

Різновиди та вартість наявних на будівельному підприємстві матеріальних ресурсів відображені в активі балансу підприємства. За іншою класифікацією до матеріальних ресурсів, зазвичай, включають:

- нематеріальні активи;
- основні засоби;
- сировину;
- матеріали;
- незавершене виробництво;
- фінансові засоби;
- дебіторську заборгованість;
- тощо.

Рис. 1. Структура ресурсів будівельного підприємства (складено автором на основі [1])

Фінансові ресурси – це кошти, що знаходяться в розпорядженні будівельної організації та призначені для здійснення поточних витрат і витрат по розвитку виробництва, для виконання фінансових зобов'язань і

економічного стимулювання працюючих. Формування фінансових ресурсів здійснюється за рахунок низки джерел. На підставі права власності розрізняють дві групи джерел – власні і залучені кошти. Основні джерела фінансових ресурсів будівельної організації наведено на рис. 2 [2].

Первісне формування фінансових ресурсів відбувається в момент заснування будівельної організації, коли утворюється статутний капітал (це майно будівельної організації, створене за рахунок внесків засновників).

Далі фінансові ресурси формуються переважно за рахунок прибутку (від основної та інших видів діяльності), а також виручки від реалізації майна, що вибуло, стабільних пасивів (статутний, резервний капітали, довгострокові позики, кредиторська заборгованість), різних цільових надходжень, внесків членів трудового колективу [2].

Основними напрямками використання фінансових ресурсів на будівельному підприємстві можуть бути [2]:

- поточні витрати на виробництво будівельно-монтажних робіт;
- інвестування коштів у капітальні вкладення, пов'язані з розширенням виробництва і його технічним оновленням (будівельних машин, механізмів, обладнання), використанням нематеріальних активів;
- інвестування фінансових ресурсів у цінні папери;
- платежі банківської системи, внески у позабюджетні фонди;
- утворення різних грошових фондів і резервів (на розвиток);
- благодійність, спонсорство та ін.

Рис. 2. Джерела фінансових ресурсів підприємства
Джерело: [2].

Основними показниками, що характеризують ефективність використання фінансових коштів організації можуть бути показники ліквідності (поточної ліквідності, короткострокові фінансові активи), ділової активності (оборотність активів, обсяг реалізації будівельної продукції, вартість активів тощо), рентабельності (усіх активів, реалізації, власного капіталу та ін.), платоспроможності (коефіцієнти власності, позикового капіталу, фінансової залежності, покриття відсотка).

Інша важлива категорія матеріальних ресурсів на підприємстві – виробничі. До виробничих ресурсів відносяться такі ресурси, котрі використовуються або створюються (в процесі або є результатом виробництва) безпосередньо в середині організації.

До показників ефективності використання виробничих ресурсів можуть бути віднесені такі: фондвіддача, фондомісткість, рентабельність фондів. Також слід розраховувати показники руху та технічного стану основних виробничих фондів, використання виробничих потужностей. Для пошуку резервів поліпшення використання основних засобів будівельно-монтажних підприємств необхідно використовувати техніко-економічний аналіз, за допомогою якого можна виявити як екстенсивні, так й інтенсивні резерви [3].

Використання матеріальних ресурсів можна оцінити за допомогою таких показників як матеріаловіддача, матеріаломісткість, прибуток на 1 грн матеріальних витрат, питома вага матеріальних витрат у собівартості продукції, оборотність оборотних засобів, тривалість одного обороту, середньодобовий оборот капіталу. Для забезпечення економії в процесі будівельного виробництва потрібно проводити як оперативний, так і ретроспективний аналіз використання матеріальних ресурсів на основі бухгалтерських даних щодо списання матеріалів на виробництво і виробничих норм витрат матеріалів на одиницю будівельно-монтажних робіт (продукції, послуг). Оперативний аналіз полягає у виявленні відхилень фактичних витрат матеріалів від нормативних, а також у визначенні причин цих відхилень. Ретроспективний аналіз передбачає оцінку обґрунтованості планово-розрахункового рівня матеріальних затрат на 1 грн будівельно-монтажних робіт в цілому по підприємству і будівельних підрозділах; оцінку виконання організаційно-технічних заходів щодо економії матеріальних ресурсів, визначення питомої ваги основних видів матеріалів у загальній їх вартості, виявлення невикористаних резервів економії матеріальних ресурсів і розробку заходів щодо їх реалізації.

У сучасних умовах господарювання, особливу увагу потрібно приділити ресурсозбереженню. У питаннях ресурсозбереження, головним чином підприємств будівельній галузі, особливу роль відіграє застосування логістичної концепції, яка дає можливість для оптимізації низки операцій, пов'язаних з процесом ресурсозбереження та ефективного використання матеріальних ресурсів [4]. Ресурсозбереження на виробничому підприємстві полягає в своєчасному виявленні та цілеспрямованому впливі на фактори

підвищення швидкості витрачання матеріальних і трудових ресурсів за експлуатації обладнання. Забезпечити ці процеси можна за допомогою моніторингу технічного стану обладнання та ефективності дій персоналу щодо ресурсозбереження [5].

Висновки. Сучасна наука пропонує значну кількість класифікаційних ознак ресурсів на будівельному підприємстві. Усі ресурси можуть бути згруповані як матеріальні та нематеріальні. Матеріальні ресурси на будівельному підприємстві поділяються на фінансові та виробничі. До фінансових ресурсів відносять грошові кошти, їх еквіваленти, позики, частки в статутному фонді інших підприємств тощо. Виробничими ресурсами на будівельному підприємстві вважаються готова продукція, внутрішньовиробничі послуги та роботи, матеріали тощо.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Виды ресурсов организации* [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://fb.ru/article/42327/vidyi-resursov-organizatsii>.
2. *Формування і використання фінансових ресурсів будівельної організації* [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://studopedia.net/4_48814_formuvannya-i-vikoristannya-finansovih-resursiv-budivelnnoi-organizatsii.html.
3. *Логінська Н.* Показники ефективності використання виробничих ресурсів у діяльності будівельних підприємств. [Електронний ресурс] / Н. Логінська, Н. Синькевич // – Режим доступу: <http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/1136/1/Логінська%20Н.%20Синькевич%20Н..pdf>.
4. *Іванюта, С. М.* Методологічні підходи щодо забезпечення будівельних об'єктів матеріальними ресурсами / С. М. Іванюта, С. Е. Джаферова // *Практика та досвід.* – К., 2009, № 2. – С. 33 – 35.
5. *Баландіна І.С.* Формування системи ефективного використання ресурсів у будівництві [Електронний ресурс] / І.С. Баландіна// – Режим доступу: <http://www.khai.edu/csp/nauchportal/Arhiv/EUPMG/2013/EUPMG313/Balandin.pdf>

Стаття надійшла 13. 11. 2014 р.